

2. Дзюбенко Т. Г. Розвиток інфраструктури та логістики зернового ринку України/ Т. Г. Дзюбенко // Економіка АПК. 2014. – № 9 . – С. 64–68.

3. Франченко Л. О. Оптимізація каналів просування виробниками зерна на світовий ринок/ Л. О. Франченко // Економіка АПК, 2013. – № 9. – С. 136–141.

Стаття надійшла до редакції 21.09.2015

УДК 330.332:631.11

Савицька Н. В., к.е.н., в.о. доцента (E-mail: Sawicka@bigmir.net) ©

Львівський інститут економіки і туризму, м. Львів

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЛЬВІВЩИНИ

В статті розглядається чинники інвестиційної привабливості держави, регіону, галузі, підприємства. Наведені погляди авторів на трактування поняття інвестиційна привабливість підприємства. Уточнено сутність інвестиційної привабливості підприємства та водночас обґрунтовано, що її змістове наповнення набудуватиме особливостей для реальних та фінансових інвесторів з огляду на відмінні цілі інвестування. На підставі цього сформульовано визначення інвестиційної привабливості підприємства з точки зору реальних та фінансових інвесторів.

Ключові слова: іноземні інвестиції, інвестиційна привабливість, підприємство, інвестиційна політика, реальний інвестор, фінансовий інвестор.

УДК 330.332:631.11

Савицкая Н. В., к.э.н., в.о. доцента

Львовский институт экономики и туризма

ОЦЕНКА ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ЛЬВОВЩИНЫ

В статье рассматриваются факторы инвестиционной привлекательности государства, региона, отрасли, предприятия. Приведенные взгляды авторов на трактовку понятия инвестиционная привлекательность предприятия. Уточнена сущность инвестиционной привлекательности предприятия и одновременно обосновано, что ее содержательное наполнение приобретает особенностей для реальных и финансовых инвесторов с учетом отличные цели инвестирования. На основании этого сформулировано определение инвестиционной привлекательности предприятия с точки зрения реальных и финансовых инвесторов.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, инвестиционная привлекательность, предприятие, инвестиционная политика, реальный инвестор, финансовый инвестор

UDC 330.332:631.11

Savicka N. V.

Lviv institute of economy and tourism

ESTIMATION OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF LVIV REGION

In the article the factors of investment attractiveness of the state, region, sector, company. These views of the authors on the interpretation of the concept of investment attractiveness of enterprises. The essence of investment attractiveness and simultaneously proved that its content will become meaningful features for real and financial investors in

view of the different investment objectives. Based on this is the definition of investment attractiveness in terms of real and financial investors.

Key words: *foreign investment, investment attractiveness, venture investment policy, the real investor, financial investor.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку вітчизняної економіки важлива роль відводиться інвестиційній діяльності. Дослідження напрямів підвищення інвестиційної привабливості підприємств обумовлюється відносно низькими обсягами інвестицій, низьким рівнем їх ефективності та наявністю окремих чинників, що спричиняють таку ситуацію: нестабільність політичної ситуації і законодавчої бази, низький рівень інвестиційної привабливості українських підприємств для іноземних інвесторів. Світовий досвід свідчить, що без залучення іноземних інвестицій не маючи доступу до сучасних технологій країнам важко вийти з економічної кризи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика оцінки та покращення інвестиційної привабливості підприємств висвітлена в наукових працях відомих вчених: В. Андрійчука, Т. Арбузова, В. Беренса, Г. Бірмана, І. Бланка, Д. Богині, В. Борщ, М. Василенка, О. Вовчак, Н. Гайдиса, Б. Губсь-кого, С. Злупко, А. Пересади, П. Саблука, А. Філіпенка та багато інших. Проте вони здебільшого акцентують увагу на дослідженні питань у масштабі національного господарства, не диференціюючи їх за регіональним розвитком.

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування чинників формування інвестиційної привабливості Львівщини, розроблення напрямів розвитку інвестиційних процесів на перспективу.

Виклад основного матеріалу. Інвестиції є важливим джерелом коштів для розвитку економіки будь-якої країни. Іноземні інвестиції – це каталізatori ринкових перетворень. Використовуючи трансфери капіталу, технології та досвід, вони сприяють накопиченню експортного потенціалу, розвитку імпорто-замінних виробництв, а відтак міжрегіональному співробітництву. Одним з головних завдань, які стоять перед інвесторами на ринку інвестицій, є вибір об'єктів інвестування компаній та фірм тих галузей, які мають найкращі перспективи розвитку та можуть забезпечити найбільшу ефективність інвестицій. Основою такого вибору є оцінка та прогнозування інвестиційної привабливості регіонів, окремої сфери діяльності та підприємств чи фірм [1].

Науковцями подається багато різних тлумачень поняття «інвестиційна привабливість» (табл. 1). Узагальнення теоретичних основ інвестиційної привабливості дає змогу розглядати цю категорію як комплексну характеристику підприємства, яка створює йому підстави для перемоги у конкурентній боротьбі за інвестиційні ресурси на ринку на засадах врахування інтересів інвесторів. Реальні та фінансові інвестори розглядають інвестиційну привабливість підприємства порізно, залежно від їхніх пріоритетних цілей:

- з точки зору *реального інвестора* – як комплексну характеристику підприємства, яка відображає його виробничі, технологічні, кадрові, управлінські, фінансово-економічні, товарні та інші параметри, що створюють підстави для задоволення інтересів та потреб інвесторів в межах набуття ними права власності на підприємстві та отримання прибутку на вкладений капітал;

- з точки зору фінансового інвестора – як комплексну характеристику підприємства, яка відображає економічні вигоди та ризики вкладання інвестором кошти у цінні папери підприємства.

Таблиця 1

Погляди авторів на трактування поняття «інвестиційна привабливість підприємства»

Літературні джерела	Трактування поняття у відповідних літературних джерел
1	2
1. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств	Рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, яке може визначатися чи оцінюватися значеннями відповідних показників, у тому числі інтегральної оцінки [2]
2. Економічна енциклопедія	Характеристика підприємства чи будь-якого суб'єкта господарської діяльності, яка враховує суперечливі цілі інвестора: максимальний прибуток за мінімального ризику на певному об'єкті. Визначається на засадах системного підходу, що ґрунтується на єдності та взаємодії його аспектів: технічного, географічного, трудового, організаційного, екологічного, ресурсного, фінансово-економічного, правового та комерційного [3, с. 53]
3. Фінансовий словник	Узагальнювальна характеристика переваг і недоліків інвестування окремих об'єктів чи напрямів з позиції конкретного інвестора [4, с. 358]
4. Брюховецька Н.Ю.	Збалансована система інтегральних та комплексних показників доцільності вкладання капіталу інвестором в об'єкт інвестування, яка відображає сукупність об'єктивних та суб'єктивних умов, що сприяють або перешкоджають процесу інвестування [5]
5. Катан Л.І.	Здатність підприємства до залучення відповідних обсягів та якості інвестиційних ресурсів, здатність до простого та розширеного відтворення з метою забезпечення сталого розвитку виробництва в умовах соціально-орієнтованої ринкової економіки [6, с. 23]
6. Мельник О.Г.	Сукупність фінансово-економічних, соціальних, матеріально-технічних, виробничих, ринкових та інших характеристик підприємства з урахуванням рейтингів інвестиційної привабливості країни, регіону місцезорозташування підприємства та галузі його функціонування, яка забезпечує пріоритетне становище підприємства у конкурентній боротьбі за інвестиційні ресурси [7]
7. Момот Т.В.	Рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного акціонерного товариства, що оцінюється рівнем внутрішньо генерованого гудвілу [8, с. 121]

Важливими чинниками привабливості для інвесторів в кожній державі є наступні: політична і економічна стабільність; рівень розвитку ринкового середовища і ринкової інфраструктури; стабільне правове поле; ступінь стимулювання інвесторів створенням певного податкового клімату та валютного режиму; економічна свобода; позиція країни на світових ринках; рівень її міжнародної конкурентоспроможності; розвинута банківська мережа; наявність суб'єктів, які відповідальні за ефективність процесу інвестування, приватизації; розумні темпи інфляції; розвиненість маркетингового забезпечення інвестиційних процесів [9]. Україна потенційно може бути однією з провідних країн за залученням інвестицій, однак реальна економічна ситуація, негативний

інвестиційний імідж обумовлений політичними факторами значно ускладнюють інвестиційну діяльність.

Для розрахунку інвестиційної привабливості регіону необхідно враховувати велику кількість факторів, що впливають на його діяльність. Найважливіші складові інвестиційної привабливості регіону: рівень розвитку економіки; природні ресурси і стан екології, енергетичні ресурси, якість трудових ресурсів, рівень розвитку і доступність інфраструктури, географічне положення і територіальне наближення до кордонів держави, адміністративні, технічні, інформаційні та інші перешкоди входження на національний ринок.

Рівень інвестиційної привабливості галузі для іноземних інвесторів в умовах економічної кризи залежить від двох основних чинників: дешевої робочої сили і можливості експортувати продукцію. Найпростішим способом визначення рівня інвестиційної привабливості галузі є розрахунок рівня ефективності інвестицій на основі визначення періоду їх окупності, співвідношенням суми інвестицій та грошового потоку «з приведенням інвестиційних засобів і суми грошового потоку до дійсної теперішньої вартості» [10, с. 20].

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства полягає у визначенні інтегральної характеристики окремого підприємства як об'єкта інвестування з позицій перспективності розвитку, обсягів і перспектив збуту продукції, виробничого та експортного потенціалу, ефективності використання активів, їх ліквідності, стану платоспроможності та фінансової стабільності [1, с. 67].

Львівська область входить до п'ятірки найпривабливіших для інвестування. Привабливість Львівщини для інвесторів це: ринок, що динамічно розвивається; низько витратна виробнича база, багатий ресурсний потенціал; велика питома вага сучасних галузей промисловості в економіці регіону; збільшення кількості інноваційних підприємств; високий рівень освіти населення, кваліфікована робоча сила, що легко адаптується до вимог ринку; розвинутий рівень фінансових послуг; наявність на території області міжнародних транспортних коридорів; розвинута мережа науково-дослідних та вищих навчальних закладів; широкі можливості для відпочинку; впровадження на території регіону міжнародних програм розвитку.

Упродовж 2014 року у Львівську область залучено 1374,9 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що на 20,2% менше, ніж в 2013 році, в тому числі з країн ЄС – 1168,2 млн. дол. США, країн СНД – 12,7 млн. дол. США. (табл.2).

Основні капіталовкладення надійшли в промисловість – 520,0 млн.дол. США (37,8%), фінансову та страхову діяльність – 453,8 млн.дол. США (33%). Зниження загального обсягу іноземних інвестицій спричинене нестабільною політичною ситуацією в країні, анексією Криму, бойовими діями в зоні проведення антитерористичної операції, зниженням інвестиційного рейтингу нашої держави, політичною нестабільністю, нестабільністю податкової політики, нерозвиненістю ринкової інфраструктури міжнародного бізнесу, відсутністю системи оцінки інвестиційного клімату регіонів.

Найважливішими напрямками покращення інвестиційної привабливості є:

- поліпшення інвестиційного клімату, оскільки він безпосередньо впливає на основні показники соціально-економічного розвитку країни;
- покращення роботи страхових компаній: необхідно створити національну страхову компанію зі страхування ризиків інвесторів;
- стабілізація банківської системи: формування належної та чіткої нормативно правової бази її діяльності, проведення гнучкої та ефективної політики

НБУ з метою належного контролю діяльності банків та мінімізації втручання в таку діяльність інших суб'єктів;

- реформування податкової системи: необхідне створення стабільної податкової системи, яка забезпечувала б достатній обсяг надходжень до бюджетів усіх рівнів. Важливим є зниження податкового навантаження через скорочення переліку податків, зборів, зменшення податкового навантаження на фонд оплати праці для формування солідарних соціальних фондів.

Таблиця 2

Прямі іноземні інвестиції У Львівську область за угрупованнями країн (на початок року, мільйонів доларів)

	Всього	Країни ЄС	Країни СНД	Інші країни
1995	26.9	10.3	0.5	16.1
1996	43.6	21.6	2.2	19.8
1997	54.6	28.5	2.1	24.0
1998	72.9	33.3	2.4	37.2
1999	82.7	34.8	3.3	44.6
2000	113.1	40.4	3.3	69.4
2001	150.0	45.8	3.4	100.8
2002	159.7	45.8	4.0	109.9
2003	220.1	77.4	4.8	137.9
2004	304.9	118.3	7.7	178.9
2005	358.2	280.1	8.0	70.1
2006	426.9	301.3	7.7	117.9
2007	515.0	380.9	8.2	125.9
2008	838.5	650.8	8.3	179.4
2009	958.0	735.1	9.7	213.2
2010	1198.6	984.2	11.0	203.4
2011	1254.6	1037.5	16.0	201.1
2012	1387.8	1103.2	20.7	263.9
2013	1637.8	1375.2	24.7	237.9
2014	1701.4	1445.6	23.9	231.9
2015	1374.9	1168.1	12.7	194.1

Висновки. Досягнення стабільного соціально-економічного розвитку Львівщини потребує залучення іноземних інвестицій. Для цього необхідно забезпечити ефективну реалізацію довготермінової стратегії розвитку інвестиційних процесів з чітким визначенням пріоритетних сфер і напрямів інвестування. Передумовою цього має стати економічна та політична стабільність, розвиток гармонійного інвестиційного клімату в Україні, що відповідатиме сучасним вимогам як внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів. Необхідно здійснити на державному рівні заходи, пов'язані із залученням іноземного інвестора в економіку України: урядові гарантії під інвестиційні проекти та довготермінові іноземні кредити, широкомасштабні програми залучення інвестицій, забезпечення сприятливих нормативно-правових, економічних, організаційно-правових умов для роботи іноземного капіталу в прикордонних територіях.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження слід проводити в розробці напрямів підвищення інвестиційної привабливості України.

Література

1. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність [Текст]: підручник / Т. В. Майорова . – К.: «Центр учбової літератури», 2009 . – 472 с.
2. «Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій», затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутства

підприємств та організацій «22 від 23.02.1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

3. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т. 3 / [редкол. С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін.]. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 952 с.

4. Фінансовий словник / А.Г. Загородній, Г.А. Вознюк, Т.С. Смовженко. – [4-те вид., випр. та доп.]. – К.: Т-во «Знання», КОО; Л.: Вид-во Львів. банк. ін-ту НБУ. – 566 с.

5. Брюховецька Н. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства: визначення недоліків деяких існуючих методик / Н. Ю. Брюховецька, О. В. Хасанова // Економіка промисловості. – 2009. – № 44 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.

6. Катан Л.І. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства / Л. І. Катан, К. С. Хорішко // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – №15. – С. 22–24.

7. Мельник О.Г. Системи діагностики діяльності машинобудівних підприємств: полікритеріальна концепція та інструментарій: [монографія] / О. Г. Мельник. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 344 с.

8. Момот Т. В. Інвестиційна привабливість акціонерного товариства: удосконалення методики оцінки / Т. В. Момот // Менеджер. – 2005. – №4 (35). – С. 117–121.

9. Федоренко В. Г. Інвестування: [підручник] / В. Г. Федоренко. – [2-ге вид. перероб. і доп.]. – К.: Алерта, 2008. – 448 с.

Стаття надійшла до редакції 21.09.2015

УДК 338.658.012.4

Савицька О. П., к.е.н., доц., **Килин О. В.**, к.е.н., доц.,

Савицька Н. В., к.е.н., в.о. доцента[©]

Львівський інститут економіки і туризму, м. Львів

МЕХАНІЗМ СТИМУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті вивчені підходи вітчизняних та зарубіжних вчених до сутності поняття «мотивація»; визначено основні проблеми мотивування праці персоналу вітчизняних туристичних підприємств та розроблено рекомендації щодо їх розв'язання; доведено необхідність побудови системи мотивування на підприємстві як способу підвищення його конкурентоспроможності.

Ключові слова: мотивація, мотивування, системи мотивації, персонал, стимули, матеріальне стимулювання, моральні стимули, туристичні підприємства, механізм стимулювання.

УДК 338.658.012.4

Савицкая О. П., к.э.н., доцент **Килин О. В.**, к.э.н., доцент,

Савицкая Н. В., к.э.н.

Львовский институт экономики и туризма

МЕХАНИЗМ СТИМУЛИРОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТУРИСТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ

В статье изучены подходы отечественных и зарубежных ученых к сущности понятия «мотивация»; определены основные проблемы мотивации труда персонала отечественных туристических предприятий и разработаны рекомендации по их решению; доказана необходимость построения системы мотивации на предприятии как способа повышения его конкурентоспособности.

[©] Савицька О. П., Килин О. В., Савицька Н. В., 2015